

УДК: 336.15; 334.021; 338.242

СУЧАСНИЙ СТАН ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

DOI 10.30838/ P.ES.2224.290818.124.183

Фуфалько І. Ю.*ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника*

В умовах погіршення економічної ситуації та фінансової кризи в Україні особливого значення для забезпечення економічного розвитку територій набуває активізація інвестиційної діяльності, що, враховуючи обмеженість бюджетних ресурсів, вимагає залучення додаткового позабюджетного фінансування для реалізації масштабних модернізаційних проектів в різних секторах економіки. Одним із таких механізмів залучення є публічно-приватне партнерство, яке виступає своєрідним інституційним та організаційним альянсом державної влади та приватного бізнесу, створеним задля реалізації суспільно значущих проектів розвитку стратегічно важливих видів економічної діяльності. Розглянуто поняття публічно-приватного та державно-приватного партнерства. З'ясовано роль публічно-приватного партнерства щодо забезпечення необхідних темпів соціально-економічного розвитку регіону. Визначено, що державно-приватне партнерство є складним як з організаційної, так і з фінансової та правової точки зору інститутом. Він передбачає багатосторонні домовленості, розподіл ризиків, аналіз комерційних перспектив та індивідуальні схеми фінансування та юридичного втілення. Висвітлено особливості та системні проблеми застосування механізму державно-приватного партнерства під час реалізації проектів в Україні. Проаналізовано сучасний стан реалізації договорів концесії та енергосервісних контрактів як інструментів реалізації державно-приватного партнерства на державному та регіональному рівні. Визначено пріоритетні заходи для забезпечення подальшого розвитку механізму державно-приватного партнерства в Україні.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, публічно-приватне партнерство, концесія, енергосервісні контракти, проект.

UDC 338.242

THE CURRENT STATE OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IMPLEMENTATION IN UKRAINE

DOI 10.30838/ P.ES.2224.290818.124.183

Fufalko I.*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*

According to the bed economic situation and financial crisis in Ukraine activation of the investment activity by engaging the private capital to the projects of economic

modernization becomes very actual and important for the economic development of the different economic sectors. In this case, one of the popular mechanisms is public-private partnership that represents an institutional and organizational alliance of the government and private sector aimed on the realization of socially important and strategic development projects in different economic sectors. The concept of public-private and public-private partnership is considered. The role of public-private partnership in the economic system for providing the necessary rates of socio-economic development of the region is determined. We had determined that public-private partnership is organizationally, judicially and financially complicated institute that includes such elements as multilateral agreements, share and distribution of risks, commercial effectiveness analysis, individual schemes of financing and judicial implementation. The specific features and systemic problems of the implementation of public-private partnership mechanism in Ukraine are highlighted. The current state of concession agreements and energy service contracts implementation is analyzed. The priority directions for further development of public-private partnership mechanism in Ukraine are defined.

Keywords: public-private partnership, concession, energy service contracts, project.

Актуальність проблеми. В умовах погіршення економічної ситуації та фінансової кризи в Україні особливого значення для забезпечення економічного розвитку територій набуває активізація інвестиційної діяльності, що, враховуючи обмеженість бюджетних ресурсів, вимагає залучення додаткового позабюджетного фінансування для реалізації масштабних модернізаційних проектів в різних секторах економіки.

Одним із таких механізмів залучення є публічно-приватне партнерство, яке виступає своєрідним інституційним та організаційним альянсом державної влади та приватного бізнесу, створеним задля реалізації суспільно значущих проектів розвитку стратегічно важливих видів економічної діяльності.

Актуальність використання механізму ДПП в Україні пояснюється такими причинами:

1. Наявність у державній та комунальній власності великої кількості майна та цілісних майнових комплексів, які потребують інвестицій в їх оновлення та запровадження ефективного господарського управління.

2. Необхідність залучення значних інвестицій в масштабні інфраструктурні проекти та стратегічні галузі промисловості задля забезпечення економічного розвитку держави та регіонів .

3. Вищий, порівняно із державними органами, рівень управління та наявність значного досвіду застосування передових технологій у приватному секторі внаслідок спеціалізації на певному виді господарської діяльності.

4. Наявність значних інвестиційних ресурсів у приватних компаній та їх зацікавленість у довгострокових проектах із державними гарантіями.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вагомий внесок у розвиток теорії та практики партнерської взаємодії держави і бізнесу внесли такі вчені: Баталов О. А., Бутник О. О., Майстро С. В., Длугопольський О., Онишко С.В., Залознова Ю. С., Бутенко Н. В., Петрова І. П. та інші дослідники. Незважаючи на досить ґрунтовні дослідження вчених з даної проблематики, в їх роботах недостатньо приділено уваги сучасним реаліям розвитку публічно-приватного партнерства.

Метою статті є аналіз сучасного стану розвитку публічно-приватного партнерства, виявлення основних проблем та визначення напрямів його подальшого розвитку.

Викладення основного матеріалу дослідження. У науковій літературі вживаються терміни «державно-приватне партнерство», «приватно-державне партнерство», «публічно-приватне партнерство», «публічно-державна кооперація» тощо. Більш усталеним є поняття «державно-приватне партнерство», яке власне і згадується в Законі України «Про державно-приватне партнерство», що традиційно пов'язане з роллю держави у суспільних відносинах. Разом з тим у сучасних умовах господарювання більш коректним є термін «публічно-приватне партнерство» (в англійській літературі – Public Private Partnership, PPPs), що найбільш точно відтворює зміст концепції, оскільки в зарубіжній практиці у відносинах з приватним сектором активно приймають участь як органи державної влади, так і органи місцевого самоврядування, громадські організації, благодійні фонди [7].

Відповідно до Закону України «Про державно-приватне партнерство» [6] державно-приватне партнерство є співробітництвом між державою Україна, територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних і комунальних підприємств, або фізичними особами - підприємцями (приватними партнерами), що

здійснюється на основі договору в порядку, встановленому Законом та іншими законодавчими актами.

Інституту державно-приватного партнерства належать такі ролі в системі економічних взаємовідносин держави [4]:

- формування спільних інвестиційних ресурсів державного та приватного секторів для досягнення суспільно-значущих результатів;
- підвищення ефективності використання об'єктів державної власності на основі підприємницької мотивації;
- створення нових методів управління;
- створення доданої вартості для споживачів і суспільства загалом;
- об'єктивне визначення потреб ринку;
- оптимальне використання ресурсів.

Державно-приватне партнерство – складний як з організаційної, так і з фінансової та правової точки зору інститут. Він передбачає багатосторонні домовленості, розподіл ризиків, аналіз комерційних перспектив та індивідуальні схеми фінансування та юридичного втілення.

Механізм інвестиційного державно-приватного партнерства передбачає, що держава є замовником послуг. Саме держава визначає умови такого співробітництва, створює можливості прийняття управлінських рішень для приватного сектора. Держава здійснює постійний моніторинг при тому, що об'єкт інвестування залишається у державній власності. Спільно розпочатий проект реалізується у конкурентному середовищі, що створює стимул до впровадження інновацій і приводить до ефективного та якісного надання кінцевих послуг[9].

Основними принципами публічно-приватного партнерства визнано:

- 1) пріоритетність інтересів держави;
- 2) ефективний розподіл ризиків між сторонами;
- 3) політична підтримка держави;
- 4) прозорість;
- 5) рівноправність у відносинах між сторонами [10].

Таким чином, основний принцип концепції моделі партнерства держави і приватного сектора полягає в тому, що держава визначає, яких публічних послуг та суспільної інфраструктури вона потребує, а приватні інвестори висувають конкретні пропозиції, що в найповнішій мірі повинні відповідати інтересам держави.

До ознак державно-приватного партнерства належать:

- надання прав управління (користування, експлуатації) об'єктом партнерства або придбання, створення (будівництво, реконструкція, модернізація) об'єкта державно-приватного партнерства з подальшим управлінням (користуванням, експлуатацією), за умови прийняття та виконання приватним партнером інвестиційних зобов'язань відповідно до договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства;

- довготривалість відносин (від 5 до 50 років);

- передача приватному партнеру частини ризиків у процесі здійснення державно-приватного партнерства;

- внесення приватним партнером інвестицій в об'єкти партнерства із джерел, не заборонених законодавством [9].

Фінансування державно-приватного партнерства може здійснюватися за рахунок:

• фінансових ресурсів приватного партнера;

• фінансових ресурсів, запозичених в установленому порядку;

• коштів державного та місцевих бюджетів;

• інших джерел, не заборонених законодавством.

Бюджетне фінансування проектів ДПП і державна участь у проектах ДПП повинна будуватися на принципах середньо- та довгострокового програмно- цільового планування і програмно-проектного фінансування.

Державна підтримка здійснення державно-приватного партнерства може надаватися:

- шляхом надання державних гарантій, гарантій Автономної Республіки Крим та місцевого самоврядування;

- шляхом фінансування за рахунок коштів державного чи місцевих бюджетів та інших джерел згідно із загальнодержавними та місцевими програмами;

- шляхом виплати приватному партнеру інших платежів, передбачених договором, укладеним у рамках державно-приватного партнерства, зокрема плати за готовність (доступність) об'єкта державно-приватного партнерства до експлуатації (використання) тощо;

- шляхом придбання державним партнером певного обсягу товарів (робіт, послуг), що виробляються (виконуються, надаються) приватним партнером за договором, укладеним у рамках державно-приватного партнерства;

- шляхом постачання приватному партнеру товарів (робіт, послуг), необхідних для здійснення державно-приватного партнерства;

- в інших формах, передбачених законом [6].

У ст. 5 Закону України «Про державно-приватне партнерство» вказується, що відповідно до форми здійснення державно-приватного партнерства учасниками можуть укладатися договори про:

- концесію;

- управління майном (виключно за умови передбачення у договорі, укладеному в рамках державно-приватного партнерства, інвестиційних зобов'язань приватного партнера);

- спільну діяльність;

- інші договори.

Договір, укладений у рамках державно-приватного партнерства, може містити елементи різних договорів (змішаний договір), умови яких визначаються відповідно до цивільного законодавства України.

У світовій практиці класифікації моделей державно-приватного партнерства прийнято виокремлювати такі їх форми [8]:

1) контракти як адміністративний договір між державним органом чи органом місцевого самоврядування та приватним партнером на здійснення суспільно необхідних видів діяльності;

2) оренда, яка залежно від визначених договором умов може передбачати викуп державного чи муніципального майна;

3) концесія, яка передбачає надання державою права приватному партнеру протягом певного часу виконувати обумовлені договором функції і наділяє його відповідними повноваженнями для забезпечення ефективного функціонування об'єкта концесії; концесія завжди передбачає повернення предмета договору державному партнеру, а право власності на вироблену продукцію залишається за приватним партнером;

4) угоди про розподіл продукції є подібними до концесійних договорів, однак, на відміну від них, передбачають розподіл виробленої концесіонером продукції між державним та приватним партнером;

5) договори про спільну діяльність, у межах яких держава бере постійну участь в адміністративно- господарській та інвестиційній діяльності створеного спільного підприємства залежно від частки в уставному або акціонерному капіталі.

Визначною особливістю проектів публічно-приватного партнерства є те, що використовувані чи створені об'єкти підлягають поверненню державному партнеру після припинення дії договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства. Таким чином, право власності на об'єкти, що добудовані, перебудовані, реконструйовані в рамках державно-приватного партнерства, належить державному партнеру, а договір партнерства не зумовлює перехід права власності на відповідні об'єкти до приватного партнера. Договором, укладеним у рамках державно-приватного партнерства, у окремих випадках може бути передбачено лише виникнення спільної часткової власності державного та приватного партнера на створювані чи придбані об'єкти державно-приватного партнерства.

На даний час, в Реєстрі концесійних договорів державного та комунального майна (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18 січня 2000 року №72), розміщеному на офіційній інтернет сторінці Фонду державного майна України, містяться відомості про 8 договорів на державне та 138 на комунальне майно.

Щодо договорів із державним майном, то один із них щодо передачі в концесію Палацу ХІХ ст. в с. Тартаків ФОП Новосад І.І. уже на етапі розірвання. Крім того, два проекти щодо будівництва платних автодоріг Краковець-Львів та Львів-Броди, укладені ще на початку 2000-х, до сьогодні не реалізовані. Таким чином, в Україні немає жодного діючого концесійного договору щодо побудови автомобільних шляхів. Щодо ще двох договорів у сфері вітроенергетики за результатами державного аудиту запропоновано Донецькій та Херсонській облдержадміністраціям переглянути концесійні договори на предмет відповідності нормам чинного законодавства в частині джерел та обсягів фінансування побудови об'єктів концесії за періодами.

Щодо 138 комунальних договорів концесії, то 109 з них (79 %) укладено у 2012 році сільськими радами Полтавщини з одним концесіонером ТОВ «Технопарк Комплекс Т» щодо проекту в галузі збору та переробки твердих побутових відходів. На сьогоднішній день даний договір концесії так і не почав реалізовуватись, тобто йде мова про відмову приватного інвестора від втілення проекту. Окрім того, ще три договори уже розірвано, а щодо деяких інших існує значне невдоволення місцевої влади та громадськості, велись судові справи про розірвання, оскільки

проекти щодо концесії майнових комплексів в сфері тепло-, водо- та енергопостачання часто мають політичне підґрунтя та з інвестиційної точки зору є малозначущими.

Ефективність використання механізму публічно-приватного партнерства у регіонах України перебуває на досить низькому рівні, свідченням цього є наступне. Вкрай низькою є частка приватних інвестицій (не більше 10 %) під час реалізації переважної більшості проектів (за світовими стандартами такі проекти взагалі не можуть вважатись державно-приватними). В цілому, в Україні існує досить незначна кількість договорів концесії, які справді сприяли залученню приватних інвестицій та виконують визначені договором інвестиційні та операційні цілі.

Аналізуючи дані табл. 1, де показано галузі реалізації концесійних договорів у комунальному секторі, бачимо, що більшість договорів зосереджено в сфері теплоенергетики та водопостачання. Тоді як пріоритетними сферами публічно-приватного партнерства країн ЄС у 2010–2015 рр. є: за обсягом фінансування – транспортна інфраструктура, за кількістю угод – освіта. Роль сфери освіти і науки у забезпеченні стійкого економічного зростання і модернізації економіки у країнах з розвиненою економікою значно зростає. Таким чином, сфери застосування публічно-приватного партнерства поступово розширюються – від реалізації інфраструктурних проектів до сфери НДДКР та впровадження інновацій [7].

Таким чином, для забезпечення економічного розвитку територій пріоритетними сферами застосування державно-приватного партнерства в Україні мають стати наступні:

- 1) виробнича інфраструктура і високотехнологічне виробництво;
- 2) агропромисловий комплекс;
- 3) будівництво і житлово-комунальне господарство;
- 4) соціальний захист населення;
- 5) наукова, науково-технічна, інноваційна та інформаційна;
- 6) розвиток природно-заповідного фонду [9].

Щодо успішного залучення приватних інвестицій на засадах державно-приватного партнерства можна назвати пілотні проекти, які реалізовувались за підтримки Агенції з міжнародного розвитку США (USAID).

Таблиця 1 - Структура договорів концесії комунального майна

Галузь	Кількість договорів
Водоканали	15
Теплокомуненерго	4
Транспорт	3
Спорт (спортивно-оздоровчий комплекс)	1
Культура (кінотеатр)	1
Будівництво (Житловий комплекс)	1
Полігон ТПВ	1

Джерело: розроблено автором за [11]

Один із них це київський проект з відновлення спортивної та рекреаційної інфраструктури на острові Долобецький, де приватний партнер з 2011 року очистив зону від несанкціонованих об'єктів торгівлі та створив спортивні споруди, якими буде управляти протягом 15 років. Протягом перших років реалізації інвестор вклав 8 млн. грн. в основному в будівництво спортивних споруд та передбачається ще залучення до проекту не менше 4,5 млн. грн.

Інший договір про спільну діяльність у рамках здійснення державно-приватного партнерства щодо переведення опалення муніципальних об'єктів на місцеві види твердого палива (деревна стружка та палети) укладено строком на 15 років 19 вересня 2014 року між Малинською міською радою та ТзОВ «Енергія тепла». Проведена технічна модернізація системи тепlopостачання, і, як результат, у 2015 році вартість Гка тепла становила 850 грн, що в майже тричі менше ніж при використанні газу (2200 грн.) Проте, уже в 2018 році бюджет міста Малин виділить 3 млн. грн. на переобладнання комунальних котелень на біопаливо. Таким чином, отримавши досвід від реалізації проекту спільно з приватним партнером, надалі міська влада реалізовує аналогічні проекти самостійно за рахунок бюджетних коштів.

У 2018 році в місті Подільськ Одеської області реконструюють одну з найбільших в Україні котелень за рахунок коштів приватного інвестора, яка працюватиме на пелетах.

На території Івано-Франківської області в 2010 році обласною радою передано в концесію терміном на 30 років цілісний майновий комплекс "Міжнародний аеропорт "Івано-Франківськ". Загальна вартість переданого в концесію за 30 років майна оцінена сторонами в 37,45 млн. грн. Станом на 2018 рік концесійних платежів до обласного бюджету сплачено 8,6 мільйона гривень. Оновлено техніку та обладнання аеропорту.

У 2017 послугами Івано-Франківського аеропорту скористались рекордні за останні роки 111 тисяч пасажирів а пасажиропотік за рік збільшився на майже 13%. В перші роки концесії аеропорт відправляв від 30 до 40 тисяч пасажирів. Втім, протягом останніх років у пресі з'являється інформація про низьку ефективність виконання концесіонером своїх зобов'язань та несплату податку за землю, а міський голова Івано-Франківська заявляє про необхідність передачі аеропорту з обласної в міську комунальну власність.

Варто зазначити, що всі вищезгадані приклади успішного публічно-приватного партнерства не внесені до Реєстру концесійних договорів Фонду державного майна України (ФДМУ). Це може бути пов'язано із низьким рівнем співпраці та обміну інформацією органів місцевого самоврядування та ФДМУ.

Попри відсутність значимих економічних досягнень за результатами укладених договорів концесії, державна влада продовжує розширювати перелік об'єктів концесії і у 2019 році стартують конкурси на передачу залізничних вокзалів в концесію, в тому числі із залученням закордонних компаній. Сьогодні на їх утримання Укрзалізниця витрачає щорічно 500 млн гривень. Згідно з оцінками, через три роки вокзали повинні окупатися. Окрім того, Уряд планує розпочати процеси передачі в концесію лісових господарств.

Проаналізувавши інформацію щодо укладених та реалізованих у рамках публічно-приватного партнерства договорів концесії державного та комунального майна, бачимо, що на сьогоднішній день ефективність цього напрямку є низькою, а механізм – невідпрацьованим. Залучення значних приватних інвестицій на реалізацію стратегічно важливих соціально-економічних проектів за допомогою договорів концесії не спостерігається.

Окремої уваги при розгляді можливостей публічно-приватного партнерства варто приділити так званим енергосервісним договорам (ЕСКО-договорам). Енергосервісний договір передбачає співпрацю між приватними енергосервісними компаніями (ЕСКО) та державними/ муніципальними органами влади щодо інвестування приватних коштів у енергоефективні проекти (оновлення системи опалення, освітлення, утеплення будівель тощо) у бюджетних установах. Протягом терміну реалізації договору від 80 до 90% зекономлених внаслідок впровадження

енергоефективних заходів коштів спрямовуються на покриття інвестору вкладених ресурсів. Після чого, весь об'єкт і оновлене майно залишається у комунальній власності протягом всього періоду експлуатації та забезпечує економію бюджетних коштів (рис. 1).

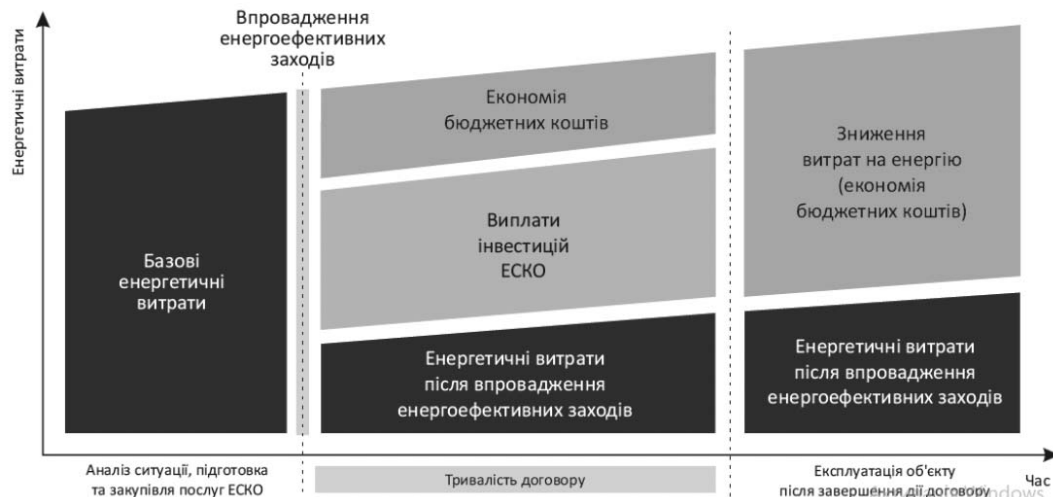

Рис. 1. Інвестиційний механізм реалізації ЕСКО-договорів

Джерело: [5]

В 2016 році було оголошено 27 тендерів, а після успішного завершення яких підписано 20 ЕСКО-договорів на суму більше 18 млн. грн. У 2017 році укладено вже 37 контрактів на суму 40 млн гривень. У 2018 році очікується близько 200 укладених ЕСКО-договорів для утеплення бюджетних установ.

Серед перших двадцяти ЕСКО-договорів 15 стосуються модернізації індивідуальних теплових пунктів та освітлення, що передбачає малі обсяги інвестицій та швидке повернення вкладених коштів протягом 2-5 років (рис. 2). І лише 5 передбачають капітальну термомодернізацію (утеплення стін і горища, модернізацію системи опалення), що вимагає значних капіталовкладень та характеризується термінами окупності від 10 років.

Найвищих показників енергоефективності досягнуто у Миргородському районі Полтавської області, де за результатами двох ЕСКО-проектів економія газу склала більше 60%. У Каневі завдяки модернізації освітлення у дошкільному навчальному закладі економія витрат на електроенергію сягнула 70%. Найбільший енергосервісний договір на суму 10 млн гривень укладено терміном на 14 років у смт. Баришівка Київської області щодо комплексного утеплення загальноосвітньої школи.

Виходячи з проаналізованих даних, можемо стверджувати, що ринок ЕСКО-договорів є доволі перспективним і має позитивну тенденцію розвитку. Наразі він перебуває на етапі формування, оскільки перші пілотні проекти дозволяють оцінити його потенціал та привабливість для інвесторів, а також унормувати законодавство в цій новій сфері публічно-приватного партнерства.

*Рис. 2. Аналіз параметрів реалізованих ЕСКО-контрактів за 2016 рік
Джерело: розроблено автором за [5].*

Основними причинами уповільнення розвитку механізму ДПП в Україні є:

- недостатній рівень уваги держави до реалізації політики у сфері державно-приватного партнерства і недосконалість системи управління розвитком такого партнерства;
- наявність галузевих особливостей провадження господарської діяльності і складність умов довгострокового та взаємовигідного співробітництва між державою і приватними партнерами;
- низький рівень інституційної спроможності органів державної влади і приватного сектору до впровадження ДПП;
- низький рівень довіри громадян до органів державної влади та обізнаності з питань переваг реалізації інвестиційних проектів на засадах державно-приватного партнерства (недостатній рівень поінформованості населення про переваги і ризики застосування механізмів такого партнерства, неналежне кадрове забезпечення органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування фахівцями у сфері ДПП);

– несприятливий інвестиційний клімат і складність умов провадження підприємницької діяльності під час реалізації проектів державно-приватного партнерства;

– наявність проблем у відносинах між органами державної влади і приватним сектором під час проведення погоджувальних процедур, захисту прав власності інвесторів, розв'язання господарських спорів;

– відсутність ефективного механізму надання державної підтримки у сфері державно-приватного партнерства;

– неузгодженість нормативно-правової бази з питань державно-приватного партнерства.

У «Концепції розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2012-2017 роки» зазначається, що поліпшення інвестиційного клімату і конкурентного середовища з метою розвитку державно-приватного партнерства та створення сприятливих умов для соціально-економічного розвитку регіону можливе шляхом вирішення наступних завдань:

– забезпечення прозорості дозвільної системи та усунення бюрократичних перешкод;

– удосконалення процедури здійснення нагляду і контролю, технічного регулювання у сфері стандартизації та сертифікації;

– створення сприятливих умов для користування земельними ділянками під час реалізації проектів державно-приватного партнерства;

– забезпечення прозорості у відносинах між приватним і державним партнерами у рамках підготовки і реалізації проектів державно-приватного партнерства;

– зосередження зусиль держави на реалізації проектів державно-приватного партнерства і забезпеченні дієвого зв'язку у відносинах із приватним сектором [8].

Окрім зазначеного вище, для успішної реалізації проектів публічно-приватного партнерства в Україні необхідно удосконалити процедуру відбору приватних партнерів, які повинні розробити детальний фінансово-інвестиційний план розвитку об'єкта ДПП із зазначенням конкретних періодів реалізації проекту та розробити більш жорстку систему визначення відповідальності сторін за порушення умов договору, невиконання зобов'язань щодо обсягів та термінів інвестицій у проект. Це дозволить зменшити частку договорів ДПП, які формально укладені, але так і не почали реалізовуватись протягом тривалого періоду часу.

Висновки. Публічно-приватне партнерство виступає сьогодні доволі перспективним напрямом співпраці між державними/муніципальними органами влади та приватним сектором, який може забезпечити залучення значних позабюджетних інвестиційних ресурсів для реалізації масштабних модернізаційних проектів в різних секторах економіки.

У той же час, досвід реалізації проектів публічно-приватного партнерства в Україні показує низьку ефективність, особливо щодо передачі в концесію державного майна. Окрім того, попри наявність успішних проектів на місцевому рівні, більшість договорів концесії комунального майна не дали значного соціально-економічного ефекту для громад. З іншої сторони, із 2016 року активно розвивається ринок ЕСКО-контрактів, які дозволяють в довгостроковій перспективі забезпечити економію бюджетних витрат на енергоресурси.

В цілому, розвиток публічно-приватного партнерства в Україні не спрямований на реалізацію стратегічно важливих інфраструктурних проектів чи підтримку інноваційних галузей, які можуть виступити осередками економічного зростання, а передбачає лише покращення ефективності та підвищення рівня управління наявним майном, що свідчить про низький рівень підготовки пропозицій та обмежене використання наявного потенціалу публічно-приватного партнерства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Баталов О.А., Валушко І.В. Особливості застосування державно-приватного партнерства як механізму реалізації нової регіональної політики. Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1239/>.
2. Бутник О. О. Аналіз розвитку державно-приватного партнерства в Україні. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2014. № 4. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=709>
3. Вайсман В. Я. Державно-приватне партнерство як сучасний механізм розвитку підприємництва в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2014. № 18. С. 174–178.
4. Длугопольський О. “Державний сектор” versus “приватний сектор”: синергія ефективності через державно-приватне партнерство. Світ фінансів. 2010. С. 74-94.
5. Енергосервісні контракти – ефективний інструмент фінансування енергоефективних проектів. URL: <https://www.euneighbours.eu/sites/default/files/publications/2018-01/20180101%20CoM%20DeP%20Guideline%20-%20ESCO.pdf>
6. Закон України «Про державно-приватне партнерство». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>

7. Залознова Ю. С., Бутенко Н. В., Петрова І. П. Публічно-приватне партнерство в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку. Економічний вісник Донбасу. 2016. № 2(44). С. 21-28.
8. Концепція розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2012-2017 роки. URL: <http://ppp-ukraine.org/wp-content/uploads/2015/03/PPP-Development-Concept-2012-2017.pdf>
9. Майстро С. В. Державно-приватне партнерство як інструмент забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія : Державне управління. 2016. Вип. 2. С. 243-249. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNUCZUDU_2016_2_37
10. Онишко С.В. До питання теоретико-методологічного забезпечення розбудови державно-приватного партнерства. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: «Економіка». 2017. № 7(35). С. 8-11.
11. Реєстр концесійних договорів Фонду державного майна України. URL: <http://www.spfu.gov.ua/ua/content/spf-rent-consessions.html>
12. Результати державних фінансових аудитів за 2009 рік. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/55383>
13. Верховна Рада ухвалила у першому читанні новий законопроект “Про концесії”. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua>